

Wat als... we allemaal tijdreizigers waren?

Een reis doorheen de tijd door Kris Vanhaverbeke, geïnspireerd door en geschreven na een hoorlezing van Saskia De Coster en Inne Eysermans.

Laten we het eens over 'tijd' hebben.

Tijd.

Tijd is een woord met zeer veel betekenissen...

Sommige zeer concreet, andere dan weer nogal abstract.

Heb je daar al eens bij stil gestaan?

Sluit even je ogen en beeld je eens in het begrip 'tijd'.

Wat is het eerste wat er in je opkomt wanneer je met dit woord te maken krijgt? Welke gevoelens komen er dan zoal bij je op? Waar denk je dan zoal aan?

Welke associaties vorm jij daar eigenlijk bij?

Misschien komen er beelden langs. Een klok. Of een zandloper? Misschien hoor je wel de seconden voorbij gaan via het tikken van de wijzers. Misschien loopt er in gedachten een wekkerradio af.

Wat doet dat met je? Wat voel je dan daarbij? Geeft tijd jou een rustig en vredig gevoel? Of is het eerder iets dat je in beweging doet komen. Misschien voel je je juist wel haastig en opgejaagd en leef je volgens het ritme "opzij, opzij, opzij, maak plaats, maak plaats, maak plaats, want wij hebben een ongelooflijke haast"?

Maar misschien ben je ook iemand die nog kan genieten van de tijd. En word je je daar nu bewust van. Spontaan ga je dan ook eens verder in de ervaring. Je krijgt de smaak te pakken.

De smaak van tijd. Die proef je in je herinneringen. Sommige zijn wat aan de bittere kant. Andere doen je juist watertanden. Hmm. Die zoete mooie momenten van weleer. Njam!

Terwijl je nu zo volop in de zintuigelijke beleving van de tijd bent, ruik je plots ook het aroma van de tijd die gepaard gaat met die mooie momenten. Het parfum van vorige week komt in je op. Net als de doordringende geur van die ene baaldag die nog vers in je geheugen ligt.

De geur van tijd. Ook dat kan je dus ervaren.

Misschien beseft je nu pas voor het eerst ten volle de enorme rijkdom die samenhangt met zo een ruim begrip als tijd. En merk je dat er zeer veel facetten te ontdekken zijn, waar je voorheen wellicht nog nooit hebt bij stilgestaan.

Tijd.

Een woord met zeer veel betekenissen...

Wanneer we het over tijd hebben, dan denk je misschien terug aan een **gisteren** of kijk je eerder uit naar iets wat nog **komen** zal.

Dat aspect van tijd dat we ervaren als de **beweging** van heden-verleden-toekomst.

Dat aspect dat zorgt voor een zekere orde en **structuur** in ons dagelijks bestaan.

Dat aspect dat de **volgorde** bepaalt waarin we gebeurtenissen ervaren. Voor of na.

Dat aspect dat bepaald **wanneer** iets plaatsgevonden heeft tov een andere gebeurtenis. Vroeger of later.

De eerste betekenis van tijd gaat dus over **volgorde, sequentie, chronologie.**

Chronos tout court.

Wanneer we het over tijd hebben, dan denk je vast en zeker ook aan uren, minuten en seconden. En zo komen we bij dat andere deel van tijd dat we zo goed kennen.

Dat deel dat aangeeft hoe lang iets **duurt**.

Dat deel dat we gebruiken als **maatstaf** om het aantal seconden te meten die in een minuut passen.

Dat deel dat bepaalt hoeveel van die seconden nodig zijn om een bepaalde handeling uit te voeren.

Dat deel dat aangeeft hoe **ver** de ene gebeurtenis zich **uitstrekt** in de tijd tov een andere gebeurtenis.

Dat deel dat onze ervaring van tijd gaat vergelijken met een **periode** of **cyclus** van steeds herhalende gebeurtenissen.

Dat deel van tijd dat **synchroniseert**.

Dat deel van tijd dat **ritme** schept.

De tweede betekenis van tijd gaat dus over het bepalen van een zekere **norm** of **maatstaf** waarop we kunnen **afstemmen**. Waarmee we kunnen **vergelijken**.

Wanneer we het over tijd hebben, dan denk je ook aan klokken en uurwerken. Meetinstrumenten die ons vertellen hoe laat het is. Op die manier vinden we vanzelf nog een ander element dat tot het begrip 'tijd' behoort.

Dat element dat **samenvalt** met een specifieke gebeurtenis.

Dat element dat ons vertelt op **welk moment** een bepaalde gebeurtenis plaats vindt.

Dat element dat aangeeft op welke **plaats** wij ons bevinden in de sequentie van uren en minuten.

Dat element dat ons inzicht biedt in hoeverre we al een bepaalde cyclus doorlopen hebben.

Dat element dat ons het precieze **tijdstip** aangeeft.

De derde betekenis van tijd heeft alles te maken met **ruimte, locatie** en **plaatsbepaling**.

Wanneer we het over tijd hebben, dan weten we ook dat het ene moment meer geschikt is voor een bepaalde actie dan een ander. Ja hoor, ook dit is een facet van tijd.

Dat facet van tijd dat ervoor zorgt dat een bepaald moment **betekenis** krijgt.

Dat facet dat aangeeft wat belangrijk is en wat niet.

Dat facet dat het niet heeft over kwantiteit, maar **kwaliteit**.

Dat facet dat duidt op een **onbepaald moment** tussen twee gebeurtenissen in waarop iets 'speciaals' gebeurt.

Dat facet dat **focus** creëert.

De vierde betekenis van tijd heeft alles te maken met de manier waarop wij met tijd omgaan. Met **opportuniteit** en **kansen** benutten.

De oude Grieken hadden er een apart woord voor: **Kairos**.

Wanneer we het over tijd hebben, dan komen we ook in aanraking met abstracte begrippen zoals het **tijdloze** en **eeuwigheid**. In de abstractie van tijd, krijgt het woord opnieuw een extra dimensie.

Dit is de dimensie die ons vertelt wat van **voorbijgaande aard** is en wat niet.

Dit is de dimensie die aangeeft waar het **begin** en **einde** ligt van een bepaalde gebeurtenis of periode.

Dit is de dimensie die bepaalt of een bepaalde gebeurtenis al dan niet **deel uitmaakt** van een groter geheel.

Dit is de dimensie die de **indeling** gaat maken wat samen hoort en wat niet.

Dit is de dimensie van de **tijdperken**

De vijfde betekenis van tijd heeft alles te maken met **begrenzing, afscheiding en groeperingen**.

Wanneer we het over tijd hebben, komen we er ook bij dat onze ervaring soms heel sterk kan verschillen van persoon tot persoon. Niet te verwonderen dus, dat er nog een factor in het spel is die ons meer vertelt over wat tijd allemaal inhoudt.

De factor die het heeft over de **chronoceptie**: het zintuig dat instaat voor onze perceptie van tijd.

De factor die ons een **interne klok** heeft meegegeven.

De factor die bepaalt vanuit welke **invalshoek** wij naar de dingen kijken.

De factor die vertrekt vanuit het oogpunt van de **waarnemer**.

De factor die ervoor zorgt dat elk zijn eigen **individuele beleving** ervaart.

De factor die maakt dat al deze gegevens als **subjectief** ervaren worden.

De zesde betekenis van tijd heeft alles te maken met **observatie, perspectief en relativiteit**.

Wanneer we het over tijd hebben, blijft er tenslotte nog een component over die onze aandacht verdient. Een onderdeel dat we tot nu toe nog niet aangehaald hebben.

De component die verantwoordelijk is voor de **snelheid** waarmee we ons verplaatsen.

De component die ervoor zorgt dat we tijd als **sneller of trager ervaren** tov de maatstaf.

De component die dus ook het **tempo** bepaalt.

De component die ons toelaat om in **beweging** te komen.

De component die maakt dat alles ook voortdurend **verder blijft duren**.

De component die ons stuwt en aandrijft om ons steeds weer **aan te passen** aan de omstandigheden.

De zevende betekenis van tijd heeft alles te maken met **snelheid, acceleratie** en **evolutie**.

Tijd.

Begrijp je nu, waarom dit een woord is met zeer veel betekenissen?

Begrijp je nu waarom we het woord op zoveel manieren door elkaar gebruiken, zonder daar ooit bij stil te staan

Begrijp je nu waarom de wetenschap er maar niet in slaagt om het concept van tijd op een eenvoudige en duidelijke manier te definiëren?

Begrijp je nu waarom zelfs de meest vooraanstaande wetenschappers geen flauw benul hebben dat dat wat ze meten als tijd iets heel anders is dan dat wat ze waarnemen als tijd?

Begrijp je nu waarom slechts heel weinigen erin slagen om duidelijk het onderscheid te maken tussen al die facetten en betekenissen?

Begrijp je nu waarom niemand er ooit eerder in geslaagd is om écht te vatten waar tijd eigenlijk over gaat en wat dat allemaal inhoudt?

Begrijp je nu waarom je misschien het gevoel hebt dat dit allemaal maar moeilijk te begrijpen valt?

Tijd.

1. De **beweging** waarmee we ons verplaatsen van de ene gebeurtenis naar de andere.
2. De **lengte** van een bepaalde gebeurtenis of de **afstand** tussen twee gebeurtenissen.
3. De **plaats** waarop we ons bevinden in een sequentie van gebeurtenissen.
4. De **manier** waarop wij met gebeurtenissen omgaan.
5. De **indeling** waarmee we gebeurtenissen groeperen tov elkaar.
6. Het **perspectief** van waaruit we een bepaalde gebeurtenis aanschouwen.
7. De **snelheid** waarmee we ons verplaatsen van de ene gebeurtenis naar de andere.

Maar vertel eens.

Wat betekent tijd voor jou?